

Jesus en lo temple,
ò el noy perdut.

Drama sacro en 1 acte y 3 cuadros.

318

Estrenat en lo Circo Dramatick
de Sta. Coloma de Gramenç, lo dia
de Cap de any.

1876.

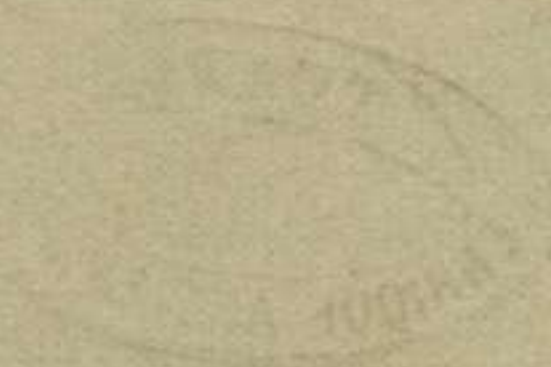
James M. Smith

to the

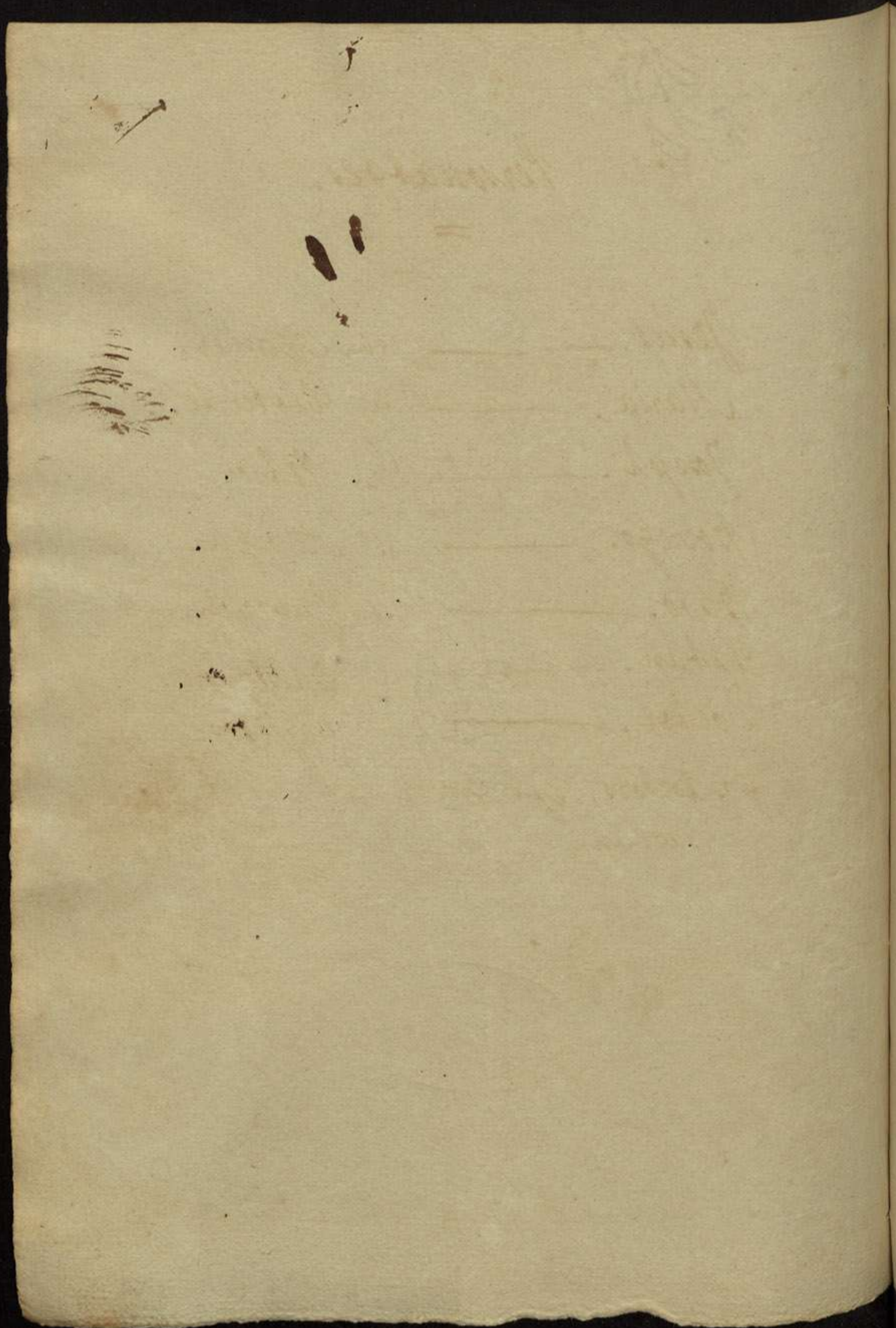

James M. Smith

James M. Smith

James M. Smith

Personajes.

=

Sabona	- Jesús.	_____	Gr. Monner.
Monner	- Maria.	_____	" Clotilde.
Wallerá	- Joseph.	_____	Gr. Pedro.
Gomez	- Borrego.	_____	" Antiga.
Salvandi	- Mato.	_____	" Guardia.
Milio.	- Satán.	_____	" Maldomero.
Quico.	- Doctor.	_____	" Carlitos.

Dos doctors, que no
parlan.

Faint, illegible handwriting at the top of the page.

Faint, illegible handwriting below the first line.

Faint, illegible handwriting below the second line.

Faint, illegible handwriting across the middle section of the page.

Faint, illegible handwriting below the middle section.

Faint, illegible handwriting below the previous line.

Faint, illegible handwriting across the lower middle section.

Faint, illegible handwriting below the lower middle section.

Faint, illegible handwriting below the previous line.

Faint, illegible handwriting below the previous line.

Faint, illegible handwriting below the previous line.

Faint, illegible handwriting below the previous line.

Faint, illegible handwriting below the previous line.

Faint, illegible handwriting at the bottom of the page.

Bo

BA

Bo

BA

Acte únic.

=

Lo teatro representa Bosch curt.

Escena 1^a

=

Borrego y Bato, ab una cacerola, que
la portan ansa per ansa.

BOR. Da veurás; posemo aqui
per no fé' nosa a' ningú.

BAT. Pense al contrari que tu
y creech que estarem bé' allí.

BOR. No home, no, no comensis
es un cani y farem nosa...

BAT. Ma voluntad si oposa,

y estar-te aquí no te ho pensis.

BOR. Guinas estiradas! anda!

Bato ten compte el que fas.

Vina aquí.

BAT.

No.

BOR.

Da veurás

com llansarem la viande.

BAT. Això si que ho sentiria!

BOR. Douchs segü que pasará

si no arribas a' deixa

promptament eixa mania.

BAT. ¿? maná tu? On cá noy! cá!

BOR. Ets pasat de tan totut.

BAT. Si ets totut y bastarut

BOR. Douchs vina aquí---

BAT.

Douchs allà---

BOR. Que ho llansem ab el trapitx... ¹⁷⁶

BAT. No vuy que passi la teva...

BOR. Ni la teva ni la meva,
asantemnos aqui al mitx.

BAT. Ah, be; aixis ja mi avinck.

BOR. Seyem y fora quimeras.

¿Be deus porta' las culleras?

BAT. Creck que si; aqui las tinck.

BOR. Tú y jo no hem de reñi may.

BAT. Ves que no menpis prime'
sino ya hi tornem ha se.

BOR. Buenos home, be, aixó ray!

Tampoch no comensis tú.

BAT. Jemho com altres vegadas,
si mi ha quince culleradas
ni ha trenta per cada tu.

BOR. Alsa bàrbaro!

BAT. i Com es?

BOR. Que has dit casi una desgracia!

BAT. Be, be, vamos, verbs-ab-gracia,
no volia di al revés.

BOR. Comensem ab aquell tema
que els dos tenim estudiats
sempre que mençem plegats.

BAT. Ben dit, son los grans sistemes.
i Comensem?

BOR. Si, y no te encantis.

BAT. No, no, ca; no tinguis pò.

BOR. Alsa douchs, y ab tot això
ni un àpice te adlantis.

BAT A... pice... que parlas fi!

A... pi... ce... que be has parlat!

BOR. Es que yo, noy mi enllustrat 177
ab dotse anys que estem perqui.

Borrego y Bato cuan men-
xan y behen, ho faràn
tan igual com si fesen lo
excersisi

BAT. Com pasa el temps!

BOR. ¿Que farà!

BAT. Ab fatigas y tropells
parem de joves a vells.

BOR. Si acas nos quedem per llà
¿que auriam fet? ay pobres!

BAT. Glà.

Si pero, vamos, ben mirat
nous va pas tan malament!
Anem menjant y bevent!...

BOR. Pero això de guarda el remat ---
no fa' home de importancia.

BAT. Observo de un añ o' dos,
quet vas tornant vanitos
y et creix la preponderancia.

Mes yo ya am penso el perque...
yo may no discorro en valde;
com que aqui not fan arcaide!

BOR. Si! pero' el mont va' tan be.

BAT. Si aqui ats guañat, entens?
perque allà guardabam bens...

BOR. Dà na qui?

BAT. ¡¡On!! guardem cabras.

BOR. Sempre tens unas sortidas!

BAT. O ho postinch senza molestias:

si bens y cabras son bestias
las cabras son bestias lluidas.

BOR. Bueno, noy, ya se acabat.

BAT. Mes me estimo, es ben segü,
que sempre que guisas tu
no sols fer dol i palat.

BOR. Quant no mi ha ten adonas!

BAT. Que hi farás! go rock prudent,
y de tot te dich ament.

Bato se aixeca y se es-
tira fen badalls.

BOR. Vaya en dius pocas y bonas!

Quita y no te estiris, Bato.

BAT. Ves sempre que viatgem,
si el menya tots dos nos fem
ne sortim molt mes barato.

Pero que gent à aquesta festa
dels Holocaustos, que gent!
yo am creya à cada moment
que ma aixefaban.

BOR. Oh! aquesta
es festa de molt exempla.

BAT. Lo que à mi mes ma estrenat
es el que no haguem trobat
à Joseph per tot lo temple
ni al Noy Jesús, ni à Maria!

BOR. Mira, ¿sabs que podem fé?
Anem allà a hont viuen...

BAT. Be...

BOR. ¶ els visitarem.

BAT. Que sia.

Serà una casualitat?

179

Aquells que aquí es dirigeixan
no son ells? si, si, es coneixan...

Mira.

BOR. Ells son! Si, es veritat!

Escena 2^a

Dits, Maria y Joseph, plorosos.

BAT. Joseph! ... Maria!

BOR. i Que passa
que tan contristats esteu?

MAR. Quem perdut lo nostre fill!

BOR. Que diheu?

Aquell pillo de dimoni
ja no aura fet de las sevas;
pues quant veniam aquí
ja li vist per allà ronda!

BAT. ¿ per que no me avisabas?

BOR. Pot! No hi volgut espanta'.
Si semblas una gallina.

BAT. ¿ tu un gall ab asperons.

BOR. Be; deixemnos de rahons.

Expliquemnos com ha estat.

Jos. Pastors, vos ho explicare'.

Es istil en eixa festa
que al temple tots celebrem
no permetrer entrar los homes
junt ab las donas, aixi es,
que ne tenem cada sepo
porta separadament.

han sols a las criaturas
que pugan entra' es permet

juntets ab son pare o mare
segons ho destinin ells.

Jo em pensaba que ab Maria
Jesus estava, y el mateix
també pensaba Maria
que ab mi estava son filllet.

Consideren la sorpresa
que tinguerem al saber
que no estava ab lo un ni laltre!

Tres dias fa' que el busquem
sense que pogam trovarlo.

MAR. Fill del meu cor ahont ets!

Responne prompte a' ta mara
quet busca per tot, fill meu!

BOR Que pensas Bato?

BAT. En plora' --- ji! ji!

BOR. Home, guardu per despres,
que si ploras com un fonsu
plorant sols no farem res.

Senora, no desmayarse ---
per que vaja, el trovarem.

Men vaix correns a' buscarlo...
si allà about ell sigui, go el veix,
no ho dupteu, trista senora,
serà senal... quel veurè...

BAT

Anem.

Li diem que sa mara el busca ---
sino vol veni ho sabreu;
anem tots quatre a' buscarlo,
y sino es allà mateix,
a' las horas gran Senora ---

serà senyal... que no hi es.

MAR.

Si, si, pastorets, busquemlo,
corres per tot, inda quen---

BAT.

Descansats poden anar.

JOS.

Senra tornem al temple
z a tots preguntem per ell.

Ab vostre bon cel confio:
pastorets, queda ab Deu.

Escena 3

Borrego z Bato.

BAT.

Veus? Da no puch aguantarme!
Go ploro com un beneit!

Vaya go en veyent tragedias!

Porta la bota.

BOR.

Re, ben.

Vegas que no bequis massa
sino et perderás també.

BAT. Tu fas lo mença salat
y es clà lo salat fa set.

BOR. Vegas si vols despertar-te,
sembla que has adormit!

Pegantli cop a la bota.

BAT. Ara mas fet dugas tacas.

BOR. Da no si coneix el vi
pobre teu.

BAT. Vaya, ara,

lo quem de fer tot requit
es anà en busca del noy.

BOR. No pot eser llun de aqui.

Potsé a' fet com una volta
vaip fe' go com era xich.

Era go mol ros 7 guapo
com un fil de or...; de que rius?

BAT.

Perque veip que encara at dura.

Dir que era guapo! Je! je!

BOR.

Ara no te ho contare.

BAT.

No, no, vaipa ves seguint.

BOR.

Lo meu para ma astimaba!

I am deya ángel, vina aquí...

BAT

A tu at deya ángel ton para!

Já, já, já! ángel de pega ---

Ha dit que li deya ángel ---

BOR.

Buscat colla, no te ho conto.

BAT. Però vina, tonto, tontu.

No veus que ets un estrofa
y quem navas à clava
de regu, alguna garrofa?

BOR. ¿Ve que vols dir?

BAT. Be re, anem à busca' el noy
que no hem promès.

BOR. Bemho, si.

Jo men vaig per aquell cantó
y tu per aquell.

BAT. No mi ha vingh.

BOR. Da es estrañ que no ti ha vinguis
y ab tot tan quens avemim.

BAT. Escolta, tonto y retonto
quets mes tonto que la nit...

183
BOR. I veges com son las cosas,
hi tan viu... tan viu... tan viu...

BAT. Pero tonto, tonto, escolta:
si anem per distins camins,
ab tanta y retanta gent
com fa' dias hi ha per qui,
si ens perdem tu y yo, allavors
som tres los perduts.

BOR. Ben dit.

BAT. Anem. Pero, Borrego, aturat.
Aquell home que ara ve
que el coneixas?

BOR. No.

Deura' se' algun furasté'

Escena

Dits, Satàn ab capa y sombrero.

SAT. ¿Que feu aquí?

BAT. Que men de fe'.

SAT. Vaya una respuesta tonta

BOR. Home es clà. A bats.

Em vingut... aquí ab el bats...

y menpabam un boi... si en vol...

SAT. Gracias, men sobra.

y os apreciho molt.

BAT. Donchs ami sempre men falta.

SAT. Voleu això que hi portat?

BOR. } Vinga.
BAT. }

SAT. Vaya prombe;

lo un o lo altre.

Preuan lo parell

^{deous}
que Satàn ofereix, los 184
frencau y els beuben.

BOR. Ey el Bato, quina cara,
si semblas un carboné.

BAT. O tu Borrego, si semblas
lo mateix que un moliné.

Satàn se tren la capsa
y sombrero, quedàn ab lo
traje de dimoni.

BOR. Ay Bato, mira; estem frescos.

BAT. Que, que ya. Etchem!...

Borrego tira a Bato sobre
al dimoni.

SAT. Si lo que emu promés cumplin
a Josep y a Maria....

BOR. Torri aqui demà al mitx dia.

BAT. (Oy lo ansell ja serà al nin.)

BOR. Vaya si ho hem de cumplir
tenim que busca al noyet
per mes queus costi la vida.

SAT. Pues yo os juro de seguida
que las pagaren.

BAT. }
BOR. }

Ep! ep!

Socorro! Socorro! Socorro!

Satan los agafa y se
enporta

MUTACIÓ 1^a

==

Interior del temple; al fondo una
rica taula, ab candelabro, 4^x sillons

y llibres.

183

Escena

Los Tres Doctores asentats al voltat
de la taula, lleixint.

Doc. Resoldrer eixa cuestio'
ab prontitud sens destina
puig tota la Palestina
espera resolucio'.

Mes yo afirmo resolut
guiantme ab las profecias
que lo anuncia Maria
al mon encara no ha vingut.

Escena

Dits 2 Jervis, per la dreta.

JES.

¡Permateu, sabis Rabins
que part pugua pendre açò
en la vostra discussió
explicant elevats fins?

Doc.

Que graciosa criatura!

Que cara afable y tan viva!

Entra Nen; puig me cautiva
la seva gran hermosura.

Preu asiento, y aviat
vulgas sensa ansia de parnos:
mes ab tot, per contestarnos
en quin llibre has estudiat?

JES.

Al llibre de la rasió
abont clavats tincen nos ulls;

llibre que sols se tres fulls
y un full de aquets tres poch yo.
Lo gran Deu, ab sa potencia
que ab tan poch temps fabrica
tot quant rich al mon si ha
y es de virtud rica essencia,
podia, ab sons poders grans
salvante de tot perill,
fer baixar al mon son fill
sobre un nuvol de brillans.
Podia acompanyar
de àngels, sol, terra y estrellas
y altres ricas maravellas
podia fè' executar.

Tot en va. La voluntat
decisiva han sols es,
que son fill al mon baixés
à ensenar la humilitat;
pagà agravis al favors,
ensenar al ignorant,
y als que plens de ira estan
ferlos olvida' els rencors.

Aqueixas las misiones son
perque baixà el fill de Deu
y per fi clavat en creu
pels pecats de tot lo mon.

Mes las veus profetizadas,
diuen terminar y clà
que el Señor ne baixara

à la terra dos vegades.

La primera, Redemptor
los pecats à perdonar --

La segona, à judicar
molt sever al pecador.

Diu lo profeta Isaïas,
que vindrà al mon humillat
manso, humil y molt postat
lo tan sospirat Messias.

Que la seva humilitat
arribarà à tal estrem
que entrarà à Jerusalem
sobre de un borret montat.

Que se sanch sabrà donar

per tots; perdonarà agravis
i si un cop obra els seus llavis
sols serà per perdonar.

El no haberse encara sabut
que es fessin fals profecias,
no ve à probar que el Messias
al mon no hagi vingut.

Doc. Si es veritat.

JES. Sols ella ha de persuadir,
i escolten lo que os vuy dir
per deixà això aclarat.

Vuy à explicarvos un fet
que tots presenciats haben;
si ab certesa el recorden

sortiren del dubte aquest.

188

Ne fa dotse anys que en Betlehem
una llum aparegué

7 als pastors de allí tingué
asombrats à tal estrem,

que ells creyan senyal de guerra;

mes deyan ricas figures:

Gloria à Deu en las alturas

7 als homens per en la terra.

Angels eran que el Criador

ne feya anuncià ab son nom

que per salvà à tot lo mon

naixia lo Redemptor.

7 à eixa veu, al moment

una estrella al cel brillaba,

que à Betlemem encaminaba
los magos del Orient.

Li oferiren rics presents;
com à son Deu lo adoraren
7 per prova, li donaren
dous de Mirra, Or, e Incens

Doc. Es veritat!

JES. Altre prova os vuy donà.

i Perque (y entenguem la idea)
lo vil Herodes donà
ordre per aserir

als infans tots de Judea?

i Al manaro resolut,
no explica clà y evident
que Herodes lo naixent
del Mesias ha sabut?

189

Y sabedor que en Betlehem
pels magos fou adoràt
ne feu fer tal crueldad
que fà horrorisa al estrem.

Mes Deu vetlla per son fill
ab sa exelsa omnipotencia
y el salvà de la sentencia
de Herodes y de perill.

Escena

Dits, Maria y Josep.

MAR.

Fill del cor! Oh! cara prenda!
Josep! Per fi lo em trobat.

No pensabas ab ta mara?

Digas perquè ens vas deixar?

Doc. És aquest Noyet fill vostre?

Jos. Sí, Rabins, mon fill amat.

Doc. Donchs poseihu una joia
de un valor immens y gran.

Si volen deixar-lo al temple,

Senora, favor farà,

puig alguns sabis Rabins

ell ne podrà ensenar.

Jos. Gracias, Rabins, agrahieixo
los favors que a mon fill fan,
mes ell no pot separarse
ya may mes del meu costat.

Doc. Allavors, que Deu vos guardi.

Jos. Rabins tots ab ell quedau.

Borch curt.

190

=
Escena

Borrego y Bato, lo primer ab una
y bañas, lo segon ab orelles de asa;
surten un per cada cantó ab mol-
ta pó.

BOR.

Bato!

BAT.

Borrego!

BOR.

Ora ho veus!

La insignia del matrimoni!

BAT.

Aquell pillo de dimoni!---

BOR.

Sols de pensari ab faips creus.

Pentme mil muecas estrañas

y palpanna aqui al cap---

ha dit: aquest es casat---

y ma plantat unas bañas.

BAT. A mi també ab molta trasa
ma dit: Vix! quin perdulari,
7 ma fet iocis honorari
regalanme orelles de asa.

Ay quin pes sobre el cap meu!

BOR. Cada cual per. llà about la enfila
Vexas deban fe' una fila!

BAT. La gran sort que ningú ens ven.

BOR. Quin tip que asfaràn de riure
cuant ens veixin!

BAT. Da ho pots dir!

Do no hi vaix pel mon així.

BOR. Do ab bañas no vuy pas viure. 191

No porto pas poca carga.

BAT. Quinas orelas mes dretas!

Ay si yo las tingues dretas!

BOR. Uy!... quina cua mes llarga!

Bato... sabo que podem fe,

tú fort las ~~agafarás~~, astirarás

y fen aixis sist y sast.

BAT. Potse las arrancaré.

Despres ho provarás tu.

Problems. Sist.

Se agonollan l'un
devant del altre.

BOR. Ay!

BAT.

Last!

BOR.

Ay!

BAT.

No cridis; veus? aixo ray!

BOR.

Ves, goita si ens ven ningun.

BAT.

No.

Se aixecan.

BOR.

Si son de pasta manual,
de dal à baix tu obvre,
y ets juro que las coure
à dintre de la fornal.

Se las fica dintre lo
parri.

BAT.

Ara go. Ay! quin trips, trips!

Fornan a gonallarse y
Porrego tira.

Ay! ay! ay! com hi fas broma!

192
Ay! no tiris tan fort home,
que vech delicat del cap.

Ay! ay! ay!

BOR.

Ara!

La cua. Ten compte el que fas

Bato tira tan for que
fa segui a Borrego.

Ay! ay! si em fas segui.

Vina quem posarè aqui.

Borrego se apoya ab un
arbre, y Bato tira.

BAT. Vaya!

BOR.

Ay! ay! ay!

BAT.

Que tens?

BOR.

Fira, fira...

Ves Bato, si ningú em mira?

BAT.

Ni una ànima.

BOR.

Fira...

Ay! ay! ay! que cou!

BAT.

Not queixabas pas aixís
cuant te vas beura aquell ou.

Finch de riuve sense ganas!

Noy, sembla la de una grua!

Ja! ja! vet aquí una cua

que te mes de quatre canas.

Juli! juli!

BOR.

Batarron!

[De la estirada tots

No sem concipes res al cap?

BAT. No res.

BOR. Ara que ja estem llestos
de la cua y aquests braços
cuidado a esquivar la grua
o sino se infla aqui els naros!

BAT. No tinguis por.
Anem en busca del noy
que ens estaran esperant.

MUTACIO 3^a

=

Casa blanca, porta al fondo, un
banch de fusté y eynas, dos llis-

sons que à son temps han de for-
mar una creu.

Escena

Maria, Joseph y Jesús.

JOS. Da som per fi en nostre casa;
entreu amat fill entreu.

i Que penas auren pasadas
estimat fill! Diquen
que haben fet ab eixos dias?

MAR. Si estimat fill expliquens.

JES. He corregut los continents,
he patit fam y fins fret---

alguna pròdiga ma
me ha donat algun sostent---
molts altres me la han negat
ab un cor dur y sever.

He dormit en lo hospital
 he cuidat ab cel patern
 los malats que en ell estan...
 y mon cor ha estat content,
 quan he fet una bona obra,
 porque, mare, sapiguen
 que a mon Pare celestial
 li plau de un modo excellent
 que en eix mon lo un al altre
 ab carins os estimen,

puig que tots sens distincio'
 los mortals ne son fills de ell.

Es veritat fill estimat.

Veniu y descansaren
 del cansanci de eixos dias.

MAR.

Jos.

JES. Gracias com vos destinen.

Escena

Borrego y Bato que entran escudriñan.

BOR. Ha de casa?

BAT. Qui ha así?

BOR. No hi ha ningú?

BAT. Que son fora?

BOR. No viu aquí una senhora
que sabem que viu aquí?

BAT. Qui sab si lo aurán probat!

Hem corregut!

BOR

By no poch;

pero ca! ca! res en lloch!

BAT. O tan, tan que lo hem buscat
Pobre noyet! Va yo el plaño

BOR. Do el plaño pobre Noyet!

195

BAT. De buscal finch una pet!

BOR. Finch una pet que me escano.

BAT. Per troval d'aria tota
la panck que finch en mas venas.

BOR. Pero al mon cuan hi ha penas...

BAT. Lo milló es cosp a la bota.

BOR. Fan poch que fa' que era plena.

BAT. Aquesta may multiplica.

BOR. Mira el Bato com verrica

BAT. No verriquis quem fas pena.

BOR. Al mon tot es ilusori.

Ay si yo et perdés amiga.

BAT. O yo! y yo!

BOR. } Aquet siga
BAT. }

sempre el nostre purgatori.

BAT. Bevent no agafarem famas!

BOR. No na agafem; que hi vols fer hi.

Mes que no veus, poch rendleri
que el ventra porta las camas!

BAT. Da ho veix: ¡ fem un altre estrago
corren cap d' busca el Hoy?

BOR. I si no el trobem?

BAT. Hoy, hoy!...

tornarem a beura un trago.

BOR. Pemho tot com fan los altres
i que pensas tu poca trasa?

BAT. Penso que si bebem massa
potse ens perderem nosaltres.

BOR. Per ara no bebem mes

¡ Eh? mastresa, ens ananem.

Vaya son fora. ; Marxem?

196

BAT. Si, si, marxem: y despres
aquí no hi fem cap ganancia.
pasaro bé... Deu vos guort. —

BOR. Vaya anem que si fem fart
las cabras pasaran ànsia.

BAT. Ay! perà casualitat!

Aquell Noget que ve aquí...

BOR. Carambas!.. es ell! si, si,
ay Bato! Da lo em trobat —

Escena

Dits y Jesús, per la esquerra.

BAT. Noy hermis! fill del meu cor!

BOR. (Bato; Bato; que fas ara?)

No seràs may bo per pare.

Lo que aquí convé es rigor.

Veuràs yo.) Burrrr! burrrr! dolent.

¿Això son cosas de fe?

Burrrr! burrrr! si hi tornas, sabré
fer un horrible escarment...

Ruf!... ruf!... Així no se hi viu!

BAT. Vaya, vaya, prou. Que fas?

BOR. Que pensas que no en fa' cas?

BAT. Uy ya ho crech, mira com riu.

BOR. Es cert.

BAT. Ves de no espantarlo.

BOR. Se ha vist may semblan partida.

No mes però, desseguida
anem tots dos a sotarlo.

Agafa dos llistons, ne dona
un a Mats instantlo a que ¹⁹⁷
fasi lo dit, mes Jesús se alle-
lanta y diu:

JES. No es hora, encara, pastors:
cuant trenta tres anys tindré,
llavors a tots reberé
per redimi als pecadors.
Que eixos trosos me deixeu
vos suplich per gran favor ---
Vuy mostrarvos ab amor
la insignia vostra, la Creu.

Ab los dos trosos que ha
pres de Borrego y Mats fa
una creu.

Quisa insignia Redemptora
a hont me venré clavat
escopit y maltractat
per la rasa pecadora,
tot lo poder del infern.
per ella estará punis...
puig me vol que siga aixís
lo gran Deu mon pare Etern.

Planta la creu en mitj
lo teatro y si coloca
com si y fos clavat.

BOR. Ay, Maria, Josep, veniu---

BAT.

Correu!--

Escena

Dits, Josep y Maria.

MAR. Que pasa pastors --- diguen.

JOS. Que es això?

JES. Cipa creu, pare y seno
serà la clau principal
de mon regne celestial
pera obrir al peccador.

De mon grandisim amor
y finesas las mes puras,
acredita las doluras,
ping sobre ella aip de mori
pera poder redimi
a totas las criaturas.

Coro de angels y fachs

de Bengala. Los actores
se agonellan, dos por
part.

Pron.

